

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Psychomotorische Therapie en
Bewegingsagogie
voltijd en deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Psychomotorische Therapie en
Bewegingsagogie
voltijd en deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

CROHO nr. 34585

Hobéon Certificering

Datum

14 maart 2017

Auditpanel

Drs. W.G. van Raaijen

Dr. D. Vancampfort, PhD, PT

Drs. H.A. Visser

C.C. Hendrikx

Secretaris

D.P.M. de Koning MSc

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I	Scoretabel	31
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	33
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	41
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	43

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Christelijke Hogeschool Windesheim
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief (NVAO-besluit 16 april 2015)
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie
registratienummer croho	34585
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Health
aantal studiepunten	240 ECTS credits
afstudeerrichtingen	-
locatie	Zwolle
varianten	Voltijd Deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	12 december 2016
contactpersoon opleiding	Drs. A.A. van der Ven

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie**, voltijd en deeltijd¹

bron: Kritische Reflectie opleiding PMT, 25 oktober 2016

instroom (aantal)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
▪ voltijd	107	133	114	116	130	100
▪ deeltijd	24		21		18	
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ²	2009	2010	2011	2012	2013	2014
▪ voltijd	12%	12%	16%	19%	20%	8%
▪ deeltijd			5%		6%	
uit de hoofdfase ³	2009	2010	2011			
▪ voltijd	20%	17%	16%			
▪ deeltijd	8%		10%			
rendement (percentage) ⁴	2009	2010	2011			
▪ voltijd	64%	66%	72%			
▪ deeltijd	88%		85%			
docenten (aantal + fte)	Aantal*			Fte		
▪ voltijd	1515			66,1		
▪ deeltijd						
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵	Master			PhD.		
▪ voltijd	96%			4%		
▪ deeltijd						
docent–student ratio ⁶	Gemiddeld 22,9					
▪ voltijd						
▪ deeltijd						
contacturen (aantal) ⁷	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar		
▪ voltijd	19,68	11,67	4,33	4,50		
▪ deeltijd			5,72			

* Aantal docenten (incl. Fte) is op Calo-niveau weergegeven. Voor PMT geldt dat er 26 docenten werkzaam zijn bij de opleiding.

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordelingen 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelostudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

In de psychomotorische therapie wordt methodisch gewerkt met interventies op het gebied van lichamelijke en beweging. Deze vormen een therapeutisch en planmatig middel ten behoeve van preventie, begeleiding, training en behandeling. De psychomotorische therapeut gebruikt werkvormen die lichaamsbeleving en bewegingsgedrag als aangrijpingspunt hebben en welke afkomstig zijn uit onder andere de sport, lichamelijke opvoeding, relaxatietechnieken, ademtherapie, massagetechnieken en yoga. Door dit op een planmatige, methodische en zoveel mogelijk wetenschappelijk onderbouwde wijze in te zetten kan er oefeningsgericht, ervaringsgericht en ontdekkingsgericht gewerkt worden aan de (hulp)vraag van de cliënt⁸.

Voorbeelden van de klachten van cliënten zijn: depressie, angstklachten, persoonlijkheidsproblematiek, trauma, eetproblematiek, burn-out, verslavingsproblematiek, concentratieproblemen, negatief zelfbeeld, gedragsproblemen, gezinsproblematiek, emotionele problemen, verliesverwerking, relatieproblemen en dergelijke. PMT'ers werken met mensen met psychische klachten in alle werkvelden van de gezondheidszorg, op alle fasemomenten in het zorgproces, zowel intramuraal, ambulante als in de preventieve sector. Ook zijn ze werkzaam in welzijn en (passend) onderwijs. Zij zijn in loondienst, praktijkhouder of zzp'er.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie (PMT) acteert in een werkveld dat sterk aan verandering onderhevig is (o.a. de vermaatschappelijking van de zorg; toegenomen aandacht voor preventie, signalering en vroeghulp; marktwerking; vergrijzing; wetenschappelijke positionering en het belang van Evidence Based Werken (EBM) in de verantwoording). In lijn met alle geschetste ontwikkelingen in het werkveld is de bij Windesheim opgeleide bachelor PMT'er in staat preventief, begeleidings-, trainings- en behandelgericht te werken. De beoogde eindkwalificaties heeft de opleiding vastgelegd in een eigen opleidingsprofiel. Deze eindkwalificaties zijn concreet vormgegeven voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie en sluiten aan bij het Landelijk Domeinprofiel Bacheloropleidingen Vaktherapeutische Beroepen. Dit profiel is vervolgens weer gebaseerd op de beroepstaken zoals enerzijds beschreven staan in het Beroepsprofiel Psychomotorisch therapeut en anderzijds in het Beroepscompetentie-profiel Gezondheidszorg Vaktherapeut. Ook de eindkwalificaties op Europees niveau worden expliciet meegenomen in de te maken afwegingen. De opleiding heeft de set eindkwalificaties vervolgens geconcretiseerd in acht actief geformuleerde beroepscompetenties, die op hun beurt weer uitgewerkt zijn in gedragsindicatoren. De beroepscompetenties zijn nadrukkelijk leidend voor opzet en uitvoering van zowel het deeltijdse als voltijdse programma.

Onderzoekend vermogen is, gezien de noodzaak meer evidentie voor en ontwikkeling van een betere onderzoekstraditie binnen PMT te genereren, voor PMT'ers in opleiding belangrijk. Het auditpanel constateert dat de opleiding PMT haar doelstelling rond praktijkgericht onderzoek expliciet heeft opgenomen in haar eindkwalificaties én in de uitwerking van de beroepscompetenties. De opleiding leidt studenten niet op tot onderzoekers maar tot PMT'ers met een onderzoekende houding, die in staat zijn onderzoeksliteratuur te lezen en zelfstandig een eenvoudig onderzoek op te zetten, uit te voeren en te beschrijven. Blijvende aandacht voor continuering én versterking van een Europees/internationaal netwerk is gewenst. De opleiding heeft reeds een aantal waardevolle stappen gezet op dit punt, zoals afspraken over samenwerking met Denemarken bij het opzetten van een op het Nederlandse model gebaseerde Master PMT aldaar.

⁸ Daar waar 'cliënt' staat, kan ook – afhankelijk van de context – gelezen worden: 'klant', 'deelnemer', 'leerling', 'patiënt' etc.

Het onderhoud en de validatie van de eindkwalificaties en het programma vindt plaats in overleg met vakgenoten en de Veldadviescommissie. Hoewel de eigen invulling van de generieke en met name specifieke vaktherapeutische competenties herleidbaar is en dekkend, geeft het panel ter overweging mee om, gelet op de verbreding in en de herkenbaarheid van de vaktherapeutische beroepen in totaal voor de buitenwereld, te komen tot een met de andere vaktherapeutische opleidingen afgestemde gezamenlijke invulling en etikettering.

Het panel komt voor standaard 1 'Beoogde eindkwalificaties' tot het oordeel 'goed', omdat de beoogde eindkwalificaties die afgestudeerden moeten bereiken, zonder meer goed aansluiten bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. De opleiding positioneert zich duidelijk als hbo-bachelor en maakt helder onderscheid met het hbo-master en wo-niveau. Veranderingen in de wijze waarop de maatschappij wordt geordend, hebben direct hun weerslag op de beroepsbeoefening en daarmee op de wijze waarop Windesheim de PMT-opleiding vormgeeft. Er is meer dan voldoende aandacht voor innovatie o.a. door een flexibele positionering. Hiermee kan de opleiding zich snel aanpassen aan de uitdagingen waarvoor de psychomotorisch therapeut anno 2016-2017 staat en zorgt de opleiding ervoor dat de afgestudeerden PMT'ers aan alle eisen en verwachtingen kunnen voldoen die nu én in de (nabije) toekomst aan hen worden gesteld.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het auditpanel komt voor Standaard 2 'Onderwijsleeromgeving' tot het oordeel 'goed'. De bachelorstudent PMT verwerft voldoende inhoudelijke deskundigheid (waaronder methodische, trainings- en therapeutische competenties) om als startbekwaam PMT'er te kunnen gaan werken in verschillende sectoren als zorg, welzijn en onderwijs. De opleiding biedt een actueel en samenhangend programma aan, waarin de twaalf eindkwalificaties en de acht beroepscompetenties consequent en afgewogen zijn toegekend aan de verschillende onderwijsenheden. De wijze waarop het deeltijdprogramma tot stand komt – in gesprek met studenten incl. de flexibele invullingsmogelijkheden – is mooi.

De didactische opbouw van belevingsgerichte deelnemer naar professional die uit ervaringskennis kan putten, is een sterk punt. Het beroep van PMT'er staat centraal in de stagecomponent. De stages kennen een toenemende complexiteit als het gaat om situatie, doelgroep en taak. Goed vindt het panel ook het continue leerlint m.b.t. supervisie waarin aandacht is voor het ontwikkelen van therapeutisch handelen en therapeutische attitude en waarin onder meer gereflecteerd wordt op stage-ervaringen. De opleiding zorgt er op een mooie manier voor dat de inhoud en de vorm van het curriculum aansluiten bij de ontwikkelingen in het werkveld. Voorbeelden waarbij de opleiding hier goed in slaagt, zijn de toenemende aandacht voor ondernemend vermogen van studenten. Een ondernemende houding wordt sterk gestimuleerd. Enerzijds om een werkring als zzp'er zichtbaar te maken als arbeidsmarktperspectief; anderzijds om studenten de skills te geven om zichzelf goed te 'vermarkten'. Een ander voorbeeld is het 'knutselen met bewegings- en lichaamsgerichte arrangementen' waarbij studenten leren te spelen met werkvormen en bestaande werkvormen zodanig aan te passen dat ze weer nieuwe interventies hebben.

Onderzoeksmatig is er zeer goed tegemoetgekomen aan het advies van de vorige visitatie en is een goede onderzoeksleerlijn ontwikkeld. Dit is een compliment waard, aldus het auditpanel. Er is een dicht bij de opleiding betrokken lectoraat waarvan het onderzoek een duidelijke doorwerking heeft naar de ontwikkeling van het curriculum alsmede de professionalisering van docenten en promovendi. Daarnaast is het onder de indruk van het docententeam. De kwaliteit, inzet en gedrevenheid zijn zeer sterk. Aandacht voor prioritering en werkdruk blijft gewenst. De opleidings specifieke voorzieningen zijn 'state of the art'.

Standaard 3. Toetsing

Het panel heeft een aantal verbeterpunten geconstateerd. Ten aanzien van de inzichtelijkheid heeft het panel evenwel vastgesteld dat bij een aantal onderwijseenheden de relatie tussen leerinhoud en toetsing enerzijds en de toekenning van competenties anderzijds nader geconcretiseerd kan worden. Ook is er ruimte voor een meer onderscheidende beoordeling ten aanzien van de eindwerken en portfolio's die beter dan nu het geval is de verschillen in niveau weerspiegelt. Aandacht is ook gewenst voor het geven van schriftelijke feedback 'op maat' bij het beoordelen via de gebruikte beoordelingsformulieren. De opleiding heeft hier reeds stappen in gezet.

Ondanks de genoemde aandachtspunten geeft het panel een 'goed' op deze standaard. Met name de toetsystematiek die staat als een huis en het niveau van de toetsing dat op orde is, zijn doorslaggevend. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de toetsen en de beoordeling valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk zijn. Toetsing is divers en overzichtelijk d.m.v. negen toetsvormen met afgewogen hantering van formatieve en summatieve toetsen. De opleiding laat een kritische houding zien ten aanzien van validiteit en betrouwbaarheid van toetsing. De docenten zijn didactisch geschoold en zijn aantoonbaar bekwaam in het begeleiden en beoordelen van studenten.

Goed vindt het panel dat bij alle werkstukken waarmee het eindniveau wordt bepaald, het vier-ogenbeleid geldt; zowel bij de toetsconstructie als bij de beoordeling. Ook is het panel te spreken over de meta-beschouwing die de opleiding heeft ingevoerd bij het eindassessment. Heel concreet toetst de opleiding bij het eindassessment niet meer alle losse beroepscompetenties – deze worden immers afdoende afgetoetst in de onderwijseenheden – maar laat ze de student een meta-beschouwing houden op zijn ontwikkeling; iets wat het panel zeer passend vindt voor een startende PMT-professional.

Vertrouwenwekkend is ook dat examen- en toetscommissie zichtbaar invulling geven aan hun kwaliteitsborgende rol. Zij zijn goed gepositioneerd, gefaciliteerd en geschoold en hebben beide duidelijke agenda's en hebben de genoemde aandachtspunten reeds op hun netvlies. De verbeterpunten beschouwt het panel dan ook als mogelijkheden voor de opleiding PMT om zich verder te ontwikkelen.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Het auditpanel komt voor Standaard 4 'Gerealiseerde eindkwalificaties' tot het oordeel 'voldoende'. Het panel kon zich, behoudens één twijfelgeval, vinden in de beoordelingen van de afstudeeropdrachten en portfolio's; ook bij de cesuurgevallen. Het auditpanel heeft verschillen in niveau vastgesteld in de bestudeerde scripties en portfolio's, maar is van oordeel dat er overall een gemiddeld aanvaardbaar hbo-bachelorniveau is gerealiseerd dat een aankomende PMT-professional laat zien die – ondanks die verschillen – een onderzoekende houding aanneemt. De kritische reflecties in de portfolio's waren over het algemeen goed. Duidelijk werd dat de studenten aan het eind een adequaat therapeutisch niveau hebben bereikt (introspectie, reflectie, communicatie). Ruimte voor verbetering is er ook. Er kan in de portfolio's meer aandacht uitgaan naar een zorgvuldige en kwaliteitsvolle rapportering.

Een tweede opmerking van het panel betreft het type onderzoek dat studenten nu uitvoeren in hun afstuderen. Studenten grijpen nu vaak terug op kwantitatief onderzoek, maar waar van toepassing kan er volgens het auditpanel ook aandacht besteed worden aan min of meer beproefde kwalitatieve onderzoeksmethoden. De opleiding is zich in samenwerking met het lectoraat reeds aan het oriënteren op andere typen onderzoeksmethoden, maar geeft aan dat, gezien het belang aan evidentie in het werkveld de kwantitatieve onderzoeksmethoden veelal de meest logische keuze zijn.

Het werkveld en de alumni uitten zich positief over het niveau van afstuderen en over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. In het verder ontwikkelen van structureel alumnibeleid dient de opleiding nog een slag te maken.

Algemene conclusie:

Het auditpanel trof een opleiding die doet wat ze beloofd te doen en daarmee haar kwaliteit toont. Het flexibele, innovatieve profiel vindt het auditpanel sterk. Naast het coherente programma gaat de waardering van het auditpanel uit naar het hoog gekwalificeerde docententeam. Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot de overall kwalificatie 'voldoende'. Het adviseert de NVAO de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Den Haag, 14 maart 2017

drs. W.G. van Raaijen,
voorzitter

D.P.M. de Koning MSc,
secretaris

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie van Windesheim, die op 12 december 2016 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

Vanaf 1 januari 2015 worden opleidingen in het hoger onderwijs met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster geïnspecteerd. De clusterwijze beoordeling - *ook wel clustervisitatie genoemd* - heeft als doel de scherpte en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. De hbo-bacheloropleiding PMT van bovengenoemde hogeschool valt samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in het cluster *HBO Vaktherapie*. De visitaties van deze opleidingen moeten in de periode voor 1 mei 2017 plaatsvinden. Het auditpanel gebruikte voor de beoordeling het fungerende beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)⁹.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op de vier NVAO-kwaliteitsstandaarden, respectievelijk naar 'beoogde eindkwalificaties', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde eindkwalificaties'.

Plaats van de opleiding PMT binnen de onderwijsinstelling

De bacheloropleiding psychomotorische therapie en bewegingsagogie maakt deel uit van de Calo (acroniem, oorspronkelijk Christelijke Academie Lichamelijke Opvoeding). Sinds 1986 is de Calo onderdeel van de Hogeschool Windesheim. Drie jaar later startte de Calo met de opleiding PMT en drie jaar daarna volgde de opleiding Sportkunde. De in 1997 gestarte VO opleiding PMT is in 2006 omgebouwd tot een Masteropleiding PMT. De master Physical Education and Sportpedagogy is in 2015 gerealiseerd. Vier lectoraten hebben een directe inhoudelijke relatie tot de Calo, waarbij het Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn direct aangesloten is bij de bachelor- en masteropleiding PMT.

De Calo is onderdeel van het domein Bewegen en Educatie en wordt geleid door een directeur. Een hogeschoolhoofddocent is bij iedere opleiding verantwoordelijk voor onderwijsinhoud en -innovatie, (borging) van kwaliteit van het onderwijs en de verbinding met in- en externe relaties. De uitvoering van het onderwijs is belegd bij resultaatverantwoordelijk teams (RVT). De drie bacheloropleidingen van de Calo hebben een gezamenlijke examen- en toetscommissie. De gemeenschappelijke opleidingscommissie bewaakt met name de studeerbaarheid van de onderwijsprogramma's.

Karakteristiek van de opleiding PMT

Centraal in de behandeling staat 'doen en ervaren in dit moment'. Dit idee is ook het centrale gegeven in de opleiding. De studenten leren op hun ervaringen tijdens bewegings- en lichaamsgeoriënteerde activiteiten in de opleiding te reflecteren, te relateren aan de manier waarop zij zelf dingen doen én daarmee hun ervaringen te benoemen. Daardoor komen zij in rollen en situaties die een zekere overeenkomst vertonen met die van de cliënt met een klacht. Tegen de achtergrond hiervan is de opleiding opgebouwd van 'eenvoudig' naar 'complex'. Dit geldt voor het aanscherpen van het eigen reflectievermogen, het verwerven van agogische, trainings- en therapeutische interventies en ook voor de opbouw van de stagelijn (van begeleiden naar meer behandelen).

⁹ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 19 december 2014.

Studenten ontwikkelen gedurende de opleiding een grote mate van bekendheid en vertrouwdheid met situaties, met zintuiglijk rijke ervaringsarrangementen, o.a. ontleend aan de lichaams- en bewegingscultuur. Hierbij raken studenten toenemend competent in het toepassen van contextmanipulaties. Ze leren deze situaties benutten en ensceneren met het oog op de cliënt en zijn klacht. In de opbouw en structuur van de opleiding weerspiegelt zich als het ware het therapeutische proces van de cliënt. Dat betekent dat de student aanvankelijk enkel ervaart, maar (middels reflectie, stages en in vitro modules) steeds meer de transfer maakt van de eigen ervaring naar professioneel handelen in de beroepspraktijk.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie van de opleiding PMT

In 2008 vond de vorige visitatie van de opleiding PMT plaats. De opleiding is toen positief beoordeeld. Op 26 november 2009 besloot de NVAO accreditatie te verlenen. Naar aanleiding van de visitatie zijn de volgende verbeteringen aangebracht:

- Onderzoek is expliciet aanwezig in het curriculum;
- De studielast is geanalyseerd en evenwichtig verdeeld over studieweken en periodes;
- Het competentiegerichte onderwijs (en toetsen) is verder ontwikkeld en passend gemaakt met het huidige onderwijsconcept. De kwaliteit van toetsen en portfolio's is geborgd met nieuwe processen;
- Relatie met het lectoraat en haar kenniskring is geïntensiveerd;
- Het onderwijs wordt met studenten geëvalueerd, waardoor vernieuwingen en verbeteringen beter gericht zijn op de beoogde effecten;
- Met medewerkers zijn en worden afspraken gemaakt om de werkdruk te verminderen;
- Aan verbetering van de onderwijslocatie wordt gewerkt; studiebegeleiders zijn allen gecertificeerd; nieuwe begeleiders scholen zich in het eerste jaar dat ze studiebegeleider zijn;
- De informatievoorziening past bij de eisen van deze tijd.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding heeft een schets gegeven van actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk, een eigen visie op het beroep en de specifiek gekozen profilering. Het werkveld van de vaktherapeutische beroepen is sterk in beweging. Zo verbreedt de prominente aandacht van voornamelijk behandeling naar óók preventie; deze verschuiving is van invloed op de inhoud en reikwijdte van het vakgebied. Tegelijkertijd is een verplaatsing van de arbeidskansen te zien van loondienst naar enige vorm van ondernemerschap die bij de psychomotorische beroepsuitoefening is komen kijken. Andere ontwikkelingen die de opleiding noemde, zijn de verschuiving van de tweede- en derdelijns zorg naar de nulde- en eerstelijns zorg en het belang van Evidence Based Werken (EBM) in de verantwoording naar onder meer partijen als zorgverzekeraars.

Bij dit veranderend werkveld hoort, zo stelt de opleiding, een flexibele opleiding met een breed perspectief. De centrale doelstelling bij de opleiding PMT van Windesheim luidt: mensen met psychische klachten helpen anders met hun klachten te leren omgaan. De PMT'er creëert concrete, hier-en-nu situaties waar de cliënt zijn klachten aan den lijve (lichaamservaringen) of in zijn bewegingsgedrag (bewegingservaringen) kan ervaren en daardoor beïnvloeden. Centraal in de behandeling staat *'doen en ervaren in dit moment'*. Resultaten van 'doen en ervaren' worden vervolgens systematisch meegenomen in vervolghandelingen van PMT'er en cliënt, zodat door middel van herhaling en aanpassing alternatief gedrag ontwikkeld kan worden. Vanuit die nieuwe ervaring ontstaan bij cliënten nieuwe inzichten in hun functioneren. De opleiding onderscheidt hierbij vier aspecten: 1) preventie, 2) begeleiding, 3) training en 4) therapie. De complexiteit hangt onder andere af van de ernst van de problemen van de mensen met wie de PMT'er (zowel individueel als in groepen) werkt. De afgestudeerde hbo-bachelor PMT hoeft nog niet therapie te kunnen geven aan multi-problem-systemen, mensen met zware persoonlijkheidsproblematiek, eetstoornissen, PTSS, onbegrepen lichamelijke klachten e.d.

De omgeving waar PMT'ers zich inzetten, varieert. Waar PMT'ers voorheen met name actief waren in de gezondheidszorg (GGZ en GZ), zijn ze nu ook werkzaam in bijvoorbeeld welzijn en (passend) onderwijs en de sector arbeidsreïntegratie. Dat kan zijn in een multidisciplinair team, met één of meer directe collega's, als enige PMT'er in een groot team met heel andere disciplines, in een commerciële omgeving, helemaal alleen etc.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding bovenstaande veranderingen een plek heeft gegeven in haar opleidingsprofiel, waarin zij twaalf eindkwalificaties heeft gedefinieerd die beschrijven waar elke PMT'er bij afstuderen toe in staat moet zijn.

Deze eindkwalificaties zijn gebaseerd op de beroepstaken van een PMT'er zoals beschreven in 1) het beroepsprofiel psychomotorische therapeut¹⁰ en 2) het Beroepscompetentieprofiel Gezondheidszorg Vaktherapeut¹¹. Daarnaast sluiten ze aan bij het in 2016 verschenen landelijk domeinprofiel Vaktherapeutische beroepen (LDP VTB¹²). De opleiding heeft deze set vervolgens geconcretiseerd in acht actief geformuleerde beroepscompetenties. Dit geldt voor alle varianten die de opleiding PMT aanbiedt. Docenten zijn vertrouwd met deze terminologie en de set wordt gehanteerd als uitgangspunt bij de opzet van curriculum en toetsing (zie standaard 2 en 3).

Kijkend naar de eindkwalificaties, dan acteert de opleiding PMT in het daarbij passende domein en hanteert zij daarvoor de juiste titulatuur. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Bachelor of Health'.

Oriëntatie en niveau

De opleiding heeft de eindkwalificaties ingedeeld in drie segmenten van beroepstaken, te weten 1) cliënt-gebonden, 2) organisatie-gebonden en 3) professie-gebonden. De opleiding heeft per segment concreet beschreven wat een student moet kunnen aan het einde van de opleiding. Op grond van de eindkwalificaties heeft de opleiding acht beroepscompetenties geformuleerd die de deelaspecten van professioneel handelen van een PMT'er beschrijven (zie tabel 1 hieronder). De set van beroepscompetenties is uitgewerkt in concrete gedragsindicatoren en is, zo blijkt uit de geleverde programmaoverzichten, nadrukkelijk leidend voor opzet en uitvoering van zowel het deeltijdse als voltijdse programma.

1. overleggen en samenwerken	5. begeleiden en behandelen
2. reflecteren en positioneren	6. evalueren en rapporteren
3. observeren en analyseren	7. conceptueel en normatief handelen
4. ontwerpen en arrangeren	8. reguleren en innoveren

Tabel 1. Beroepscompetenties bacheloropleiding PMT

Tijdens de opleiding bouwt de studenten deze competentie op een steeds hoger niveau op: de student integreert steeds meer kennis, oefent met telkens complexer wordende vaardigheden, past inzichten in steeds complexere situaties op stage of in andere leercontexten toe en oefent met een juiste professionele beroepshouding. Dit alles in een steeds groter wordende zelfstandigheid. De opleiding onderscheidt hierbij drie niveaus: basisniveau, gevorderd niveau en bachelorniveau.

Het panel stelt vast dat de eindkwalificaties en de daarvan afgeleide beroepscompetenties van de opleiding zonder meer zijn gericht op de uitvoering van de werkzaamheden in het domein van de vaktherapeutische beroepen in het algemeen en de PMT'er in het bijzonder en dat zij derhalve een op de beroepsuitoefening georiënteerde inhoud hebben. De competentie 'ontwerpen en arrangeren' die gaat over het creatief en effectief bedenken en neerzetten van bewegings- en lichaamservaringssituaties in de werkruimte om cliënten zinvolle ervaringen op te laten doen, is volgens het auditpanel een sterk punt. Ook de invulling van de beroepscompetenties 'reflecteren en positioneren' en 'reguleren en innoveren' is noemenswaardig. Hiermee beoogt de opleiding niet alleen dat studenten het beroep van PMT'er leren, maar ook dat zij leren te leren van eigen en elkaars ervaringen, zodat zij hun werkwijze kunnen aanpassen aan de wensen van de cliënt, aan de instellingsvisie en/of de beroepsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen; iets wat het panel zeer van belang acht om staande (en werkzaam) te blijven in een snel veranderende maatschappij en arbeidsmarkt.

¹⁰ Nederlandse Vereniging Psychomotorische Therapie, NVPMT, 2009

¹¹ BCP GZ-vaktherapeut, GGZ Nederland, 2012

¹² Landelijk Opleidingen Overleg Vaktherapeutische Beroepen (LOO), 2016

Ter niveaubepaling van de eindkwalificaties hebben zowel bij het opstellen van het landelijke als het opleidingsseinen profiel de Dublin Descriptoren als indicatoren gefungeerd. Daarnaast heeft ook de hbo-standaard¹³ als referentiekader gediend bij het opstellen van het landelijk profiel én is de relatie gelegd met de hbo-generieke kernkwalificaties en de NLQF. Het panel herkent de betekenis van deze kaders voor de gehanteerde eindkwalificaties in de wijze waarop zij zijn geformuleerd.

Onderscheidend vermogen

De opleiding positioneert zich in samenwerking met andere opleidingen van de Calo en legt een gemeenschappelijke focus op bewegen. De bachelor start vanuit het opdoen van eigen sport-, spel-, bewegings- en lichaamservaringen en vaardigheden. De opleiding PMT ziet het *zelf* op niveau kunnen bewegen, de methodiek hierbij kennen en de eigen ervaringen in ontspanningsoefeningen en andere lichaamsgerichte methodieken als voorwaarde om adequaat te kunnen begeleiden en behandelen. Daarnaast benut de opleiding de aanwezigheid van verschillende expertisegebieden in de Calo. Studenten komen direct in aanraking met verschillen en overeenkomsten in het bredere veld van sport, bewegen en lichamelijke en leren multidisciplinair te werken en redeneren.

Onderzoek

De beroepstaak Onderzoek ('participeren in praktijkgericht onderzoek') staat de afgelopen jaren duidelijk op de agenda van de opleiding. Het auditpanel constateert dat de opleiding PMT haar doelstelling rond praktijkgericht onderzoek expliciet heeft opgenomen in haar eindkwalificaties én in de uitwerking van de beroepscompetenties. Ze is hierbij heel helder wat bij een hbo-bachelor past, als het gaat om het doen van praktijkonderzoek, en wat bij een hbo-master. Het auditpanel heeft verder vastgesteld dat de opleiding onderzoekend vermogen breder definieert dan het zelfstandig kunnen uitvoeren van praktijkonderzoek alléén. Zij onderscheidt drie componenten:

1. Een onderzoekende houding: kritisch zijn, willen begrijpen, willen bereiken, willen delen, willen vernieuwen en willen weten;
2. Het vermogen om gebruik te maken van de kennis van anderen. Dat kunnen resultaten zijn van ander onderzoek of de praktijkkennis van professionals in de beroepspraktijk;
3. Het vermogen om zelf de onderzoekscyclus te doorlopen. Van het formuleren van een vraag via het verzamelen van data tot het geven van een antwoord. Het gaat erom dat de student de onderzoekscyclus begrijpt en kan hanteren.

De opleiding heeft scherp de relevantie en het belang van onderzoek voor PMT op haar netvlies. De beroepstaak 'participeren in praktijkgericht onderzoek' is gerelateerd aan de toekomst van de vaktherapeutische beroepen. Dit wordt onderstreept door een recent, in opdracht van Zorginstituut Nederland (ZiN), verschenen rapport dat concludeert dat er wel sprake is van enige evidentie, maar dat de wetenschappelijke fundering op het hoogste niveau van evidentie voor PMT-interventies (te) beperkt is. Als PMT en de andere vaktherapeutische beroepen het effect van interventies niet beter kunnen onderbouwen, zullen zij vanaf 2020 mogelijk niet langer onder de verzekerde zorg vallen. De opleiding heeft dan ook veel geïnvesteerd in de onderzoekslijn in het programma (zie standaard 2).

Internationalisering

De eindkwalificaties voldoen, volgens de *Commission of Education van het European Forum of Psychomotricity* (EFP), aan de door hen vastgestelde bachelorcriteria voor PMT (EFP, 2012). Hiervoor heeft deze commissie de inhoud en eindkwalificaties van de bacheloropleiding gewogen aan de hand van Europees opgestelde criteria.

¹³ gedegen theoretisch basis, onderzoekend vermogen, professioneel vakmanschap en beroepsethiek en maatschappelijke oriëntatie

Om aan te (blijven) sluiten bij de actuele eisen die in internationaal perspectief worden gesteld aan de vaktherapeutische beroepen werkt de opleiding aan versterking van haar internationale netwerk en positionering. Ten tijde van de audit waren er student- en docentuitwisselingen met diverse landen in Europa (zie ook standaard 2) en was de opleiding in een vergevorderd stadium met een samenwerkingsafspraken met Denemarken over het opzetten van een op het Nederlandse model gebaseerde Master PMT. Blijvende aandacht voor continuering én versterking van een Europees/internationaal netwerk is gewenst, aldus het panel.

Als het gaat om de vraag wat studenten moeten kennen en kunnen om een steeds internationaler wordende maatschappij tegemoet te treden, dan is er nog ruimte om dit explicieter dan nu te verwerken in de eindkwalificaties en/of de (uitwerking van de) beroepscompetenties. In het programma heeft de opleiding wel aandacht voor de internationale oriëntatie (zie standaard 2), maar dit kan de opleiding explicieter verwerken in de beroepscompetenties of de hiervan afgeleide gedragsindicatoren.

Onderhoud eindkwalificaties

Uit de door de opleiding verstrekte documentatie én de gesprekken tijdens de audit blijkt dat de veldadviesraad (VAC) van de opleiding intensief betrokken is geweest bij de totstandkoming van het opleidingsprofiel en de formulering van de eindkwalificaties. De VAC is een serieus gremium met een representatieve samenstelling (van GGZ naar 'nieuwe' markten) en van structurele betekenis voor de opleiding. Concreet gaf de VAC aan dat de opleiding moet waken dat ze studenten goed blijft toerusten in het op maat kunnen arrangeren en knutselen met arrangementen aansluitend bij de (hulp)vraag. Dit heeft vervolgens geleid tot aanpassingen in het curriculum.

Bovendien, zo stelt het panel vast, zijn de diverse landelijke profielen (LDP VTB, beroepsprofiel psychomotorische therapeut en BCP GZ-vaktherapeut) gevalideerd door een brede vertegenwoordiging van het werkveld van de vaktherapeutische beroepen in het algemeen en de PMT in het bijzonder.

In haar kritische reflectie geeft de opleiding aan dat speerpunt voor de opleiding is en blijft om aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen in gezondheidszorg, (passend) onderwijs en welzijn. Het is hierbij uitdagend, aldus de opleiding, om de optimale balans te vinden tussen het toerusten van studenten op traditionele (intramurale) beroepsuitoefening versus nieuwe, zich snel ontwikkelende, contexten waarbinnen studenten na afstuderen ook actief kunnen worden. Hoe de ontwikkelingen in het werkveld het profiel en de eindkwalificaties van de opleiding beïnvloedt, moet de opleiding in kaart blijven brengen. Dit om vervolgens te bepalen hoe de inhoud en oriëntatie van de opleiding (bv. generalistisch versus specialistische opleiden) aangepast moet worden. Het auditpanel wil hierbij onder meer aandacht vragen voor de verdere ontsluiting van werkveldsectoren buiten (G)GZ, zoals jeugdzorg/hulpverlening, welzijn, ouderen en PMT-methodisch werken met nieuwe – ook langdurige en weerbarstige – hulpvragen.

Het panel is zich bewust van de uitdaging van de opleiding – innovatiekracht tonen om alle veranderingen het hoofd te bieden en het tegelijkertijd helder en zichtbaar houden van de vaktherapeutische beroepskern – en denkt dat er nog meer te halen is uit de samenwerking met de andere opleidingen in het vaktherapeutisch domein, bijvoorbeeld door te komen tot een met de andere vaktherapeutische opleidingen afgestemde gezamenlijke invulling en etikettering van de competenties (zie ook HO6 – Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het panel geeft een 'goed' op deze standaard. De beoogde eindkwalificaties die afgestudeerden moeten bereiken, sluiten goed aan bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. De eindkwalificaties van de opleiding PMT zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet vormgegeven. De opleiding positioneert zich duidelijk als hbo-bachelor en maakt helder onderscheid met het hbo-master en wo-niveau. De eindkwalificaties op Europees niveau worden expliciet meegenomen in de te maken afwegingen. Verder heeft de opleiding een duidelijke visie ten aanzien van praktijkgericht onderzoek. Er is meer dan voldoende aandacht voor innovatie o.a. door een flexibele positionering aangepast aan de uitdagingen waarvoor de psychomotorisch therapeut anno 2016-2017 staat (o.a. de vermaatschappelijking van de zorg, marktwerking, vergrijzing, wetenschappelijke positionering, etc.), waarmee de opleiding ervoor zorgt dat de afgestudeerden PMT'ers aan alle eisen en verwachtingen kunnen voldoen die nu én in de (nabije) toekomst aan hen worden gesteld.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inrichting van de opleiding

De vierjarige voltijdvariant van de opleiding kent een major-minor structuur en is opgebouwd uit een major van 210 EC en één minor van 30 EC. Ieder studiejaar is ingedeeld in twee semesters van ieder 30 EC en de opleiding is tevens in te delen in een propedeutische (1e studiejaar; 60 EC) en een postpropedeutische fase (ook wel hoofdfase genoemd; 180 EC). Door het gehele curriculum van studiejaar 1 tot en met studiejaar 4 heen zijn stages gepositioneerd (zie overzicht hieronder).

Curriculum(model) bachelor PMT (voltijd)			
Jaar:	Fase:	Semester 1	Semester 2
4	Post propedeutische fase	Major 6 (30 EC)	Major 7 (30 EC)
		4 dagen t.b.v. bachelorstage (29 EC), afstudeeropdracht en profilering (totaal 46 EC) 1 dag t.b.v. ondersteunend onderwijs aan opleiding (14 EC)	
Major 5 (30 EC)		Minor (30 EC)	
Stage gevorderd (15 EC)		Semester 2 kan rouleren met semester 1	
3	Propedeutische fase	Major 3 (30 EC)	Major 4 (30 EC)
		Stage doelgroepen basis 2 (3 EC) Stage zwemmen basis (2 EC)	Stage gevorderd (10 EC) Stage zwemmen gevorderd (2EC)
Major 1 (30 EC) Gemeenschappelijk onderwijs (22 EC) Beroepsspecifiek onderwijs (8 EC)		Major 2 (30 EC) Gemeenschappelijk onderwijs (16 EC) Beroepsspecifiek onderwijs (14 EC)	
Oriënterende of snuffelstage (introductie PMT) (8 uur)		Stage doelgroepen basis (3 EC)	

Figuur 1 – Schematische weergave van het curriculum(model) inclusief de stagelijijn van de opleiding PMT

De deeltijdopleiding heeft ook een studieomvang van 240 studiepunten. De studiebelastinguren worden, anders dan bij voltijd, verdeeld over één onderwijsdag, zelfstudie en opdrachten. Daarnaast is er studiebelasting gerelateerd aan de werk(ervarings)plek en aanvullende stages¹⁴. De deeltijdvariant kent grofweg dezelfde opbouw en inhoud van modulen. Er geldt geen klassiek major-minor model. In afstemming met studenten wordt een selectie aan minorinhouden vanuit relevante Calo-minoren aangeboden in plaats van een keuzeminor ('Professie verbreden: minorselectie'). Concreet betekent dit dat de deeltijdstudenten aan het einde van jaar 2 in een groepsvergadering met elkaar nadenken over de vraag hoe ze een gezamenlijke minor kunnen samenstellen die aan (het merendeel van) de wensen van de deeltijdstudenten voldoet.

¹⁴ In de Stage bachelor lopen deeltijdstudenten stage in een andere stagecontext dan hun werk(ervarings)plek stage.

Dit vindt het panel een sterk punt. Een groot deel van de stagecomponent is gepositioneerd in de werk(ervarings)plek. Het onderwijs wordt gedeeltelijk vergelijkbaar met voltijd op inhoud maar in aangepaste (geflexibiliseerde) vorm aangeboden en/of getoetst, onder andere via blended learning. Een van de deeltijdstudenten gaf in het auditgesprek aan dat de studielast hoog is, maar dat de opleiding altijd klaar staat om het behapbaar te maken.

Inhoud en opbouw programma

De opleiding heeft een competentie- en toetsmatrix aangeleverd. Hierop heeft zij een overzicht gegeven van het hele curriculum van zowel de voltijdse als de deeltijdse variant en per vak aangegeven aan welke beroepscompetentie wordt gewerkt op welk niveau. Het auditpanel heeft vastgesteld dat het programma dekkend is. De acht competenties zijn consequent en afgewogen toegekend aan de verschillende onderwijseenheden. Ook heeft het panel vastgesteld dat het programma zo is opgebouwd dat studenten doorlopend integraal werken aan ontwikkeling van alle beroepscompetenties (concentrisch model). De opleiding is erop gericht de student voor te bereiden op het beroep van PMT'er en het programma laat ten aanzien hiervan een mooie opbouw zien:

1. In de basisfase staat 'zelf deelnemer zijn' (zelf ervaren) centraal. Krachtige elementen in die context zijn het leren erkennen en omgaan met persoonlijke verschillen, vergroten van onderlinge betrokkenheid, veel sport-, spel-, bewegings- en lichaamsvaardigheden alsmede ervaren wat mensen hierin meemaken.

Voorbeeld uit het curriculum in de basisfase:

- Alle Calo-studenten krijgen lichaamsgeë Orienteerde methodieken (yoga) aangeboden. De meeste studenten hebben dit nog nooit eerder gedaan. Ze leren niet alleen yogavormen, maar ervaren ook dat de docent een dialogische attitude (vanuit communicatief model) aanneemt, meer dan die ze gewend zijn van bijvoorbeeld sporttrainers en –instructeurs (vaak meer vanuit expertmodel). In de propedeuse treedt een paradigmaverschuiving op van sport- naar beïnvloedingsgericht denken.
- Een ander inkijkje is de module Bewegen en eigen lichaam. In dit theorievak verwerven studenten kennis over fysiologie en anatomie. Hierna laat dezelfde docent studenten de implementatie van de kennis (letterlijk) ervaren door een koppeling met het praktische modul Fitness en toegepaste inspanningsfysiologie.

2. In de gevorderde fase staat begeleiden van bewegingsactiviteiten centraal (begeleiden met bewegen als doel).
3. Tot slot schuift de positie in de bachelorfase naar beïnvloeder van hulpvragen van cliënten op vlak van psychisch functioneren (preventie, training en therapeutisch werken met bewegen als middel).

In elk van de drie fasen van de opleiding 'modelen' docenten aan studenten hoe activiteiten kunnen worden aangeboden. '*Monkey see, monkey do*' en '*Practice what you preach*' zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. Het ervaringsgericht werken is een sterk punt, aldus het panel.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding er op een mooie manier voor zorgt dat studenten de juiste voor het vakgebied relevante inhoud tot zich nemen. Het beroep van PMT'er staat centraal in de stagecomponent (zie ook figuur 1) en het themagericht onderwijs (TGO). De stages zijn richtinggevend voor het onderwijs. In de stage doen studenten leerervaringen op. De stages kennen een toenemende complexiteit als het gaat om situatie, doelgroep en taak. Ze gaan van monodisciplinair naar multidisciplinair; van groepsgewijs naar individueel en van het aanbieden van activiteiten naar het uitvoeren van een zelf ontworpen behandelplan. Een bijzondere plaats in de stagesystematiek wordt ingenomen door het Ambulatorium. Het Ambulatorium is een ontwikkelplek waarin studenten en docenten samenwerken met organisaties in het werkveld. Hier wordt samen gezocht naar een antwoord op de (hulp)vraag van een persoon of organisatie. Uitgangspunt is dat iedere student van de opleiding minstens één keer een stage loopt binnen de context van het Ambulatorium. Ten tijde van de audit liepen zo'n 60 studenten stage binnen 55 verschillende projecten onder toeziend oog van vijftien docenten die direct bij het Ambulatorium betrokken zijn. Binnen ambulatoriumprojecten wordt ingespeeld op kansen die er in het veranderend zorglandschap liggen voor leerervaringen van de studenten en beroepsperspectief voor de (toekomstig) professionals.

Studenten zijn zeer tevreden over de stages. Uit de studentevaluaties blijkt dat 90% (zeer) tevreden is over de relevantie met het oog op de startbekwaamheid als professional. Dit beeld komt overeen met wat studenten tijdens de audit zeiden. Zij geven aan dat ze zelf de stage mogen kiezen en dat dit ruimte biedt je te profileren; je kunt zowel de breedte als de diepte ingaan. Dit werd als zeer prettig ervaren. Wel gaven studenten aan dat je door deze vrije keuze soms doelgroepen laat liggen. Studenten gaven verder aan dat het stagebezoek niet altijd structureel – en volgens de studiehandleiding – plaatsvindt.

In thematisch onderwijs ontwikkelt de student zijn competenties door een samenhangend aanbod van lessen – kennis, attitude en vaardigheden worden geïntegreerd aangeboden en getoetst – die het functioneren op de stages ondersteunen. Het panel heeft het Onderwijs- en examenreglement (OER) bestudeerd met daarin een beschrijving van alle onderwijseenheden. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding aandacht heeft voor actuele ontwikkelingen in het werkveld en relevante praktijkproblemen integreert in het TGO. Zo leren studenten in jaar 2 in Thema Motivatie en activiteit moeilijk te motiveren doelgroepen (bijvoorbeeld ouderen, chronisch pijnpatiënten en mensen met overgewicht) duurzaam te laten participeren in sport- en beweegcontexten. Ook de aandacht voor ondernemen is eigentijds (zie hieronder) en het 'knutselen met bewegings- en lichaamsgerichte arrangementen' binnen het thema 'Actuele Ontwikkelingen PMT'. Studenten leren te spelen met werkvormen en bestaande werkvormen zodanig aan te passen dat ze weer nieuwe interventies hebben. Het panel heeft verder geconstateerd dat er voldoende aandacht is voor theorie. Studenten krijgen hierbij relevante literatuur. Het aanbrenge van de theoretische bagage is af en toe een uitdaging. PMT-studenten zijn veelal 'doeners'. Een van de docenten gaf aan dat 'het conceptuele niveau echt geopend moet worden'. In een aantal vakken wordt daarom de keuze gemaakt om met name Nederlandstalige literatuur aan te bieden. Het auditpanel kan dit billijken, maar wil wel aandacht blijven vragen voor Engelstalige literatuur.

Naast de TGO-modules is er een vaardigheid- en reflectielint waarin supervisie-intervisie-coaching (SIC) én methodische, training- en therapeutische (basis-)vaardigheden centraal staan. Het 'leren' is een rode draad door de opleiding (zie ook standaard 1) en komt binnen SIC expliciet aan de orde. Hier krijgt de student begeleiding bij het ervaringsgericht leren op de stage. M.a.w. de student leert leervragen te formuleren en om te reflecteren op de eigen ervaringen tijdens of naar aanleiding van praktijksituaties (en/of SIC leersituaties). De student leert vervolgens om het 'geleerde' te vertalen naar voornemens voor de praktijk en hierbij zijn eigen manier van professioneel functioneren verder te ontwikkelen. Het panel vindt het mooi dat er veel aandacht wordt besteed aan de persoonlijke en beroepsmatige ontwikkeling van de student.

Ondernemerschap

De opleiding heeft vanaf 2015-2016 een lijn 'ondernemen' in het programma gebracht. Enerzijds wordt deze lijn heel pragmatisch ingestoken: studenten worden voorbereid op een werkveld waarbij zij wellicht niet meer in loondienst komen als PMT'er, maar werkzaam zijn in een netwerkverband of als zzp'er. Studenten moeten een businessplan schrijven en moeten hun plan ook presenteren aan een vakjury van externe beoordelaars uit het PMT-veld. Anderzijds gaat het echter veel verder dan om ondernemen an sich. Het gaat om het creëren van een ondernemende houding; om het 'jezelf verkopen'. De vraag - wat is onze meerwaarde? - speelt namelijk niet alleen op metaniveau, maar ook op microniveau. Studenten moeten straks in het werkveld kunnen uitleggen wie zij zijn als PMT'er. Hoe maak je je zichtbaar? Waarom moet jij bij mij komen? Studenten leren om op zoek te gaan naar hun passie en hun toegevoegde waarde. De docenten gebruiken hiervoor o.a. het model 'The Golden Circle' van Simon Sinek ('Start with why'). Dit model gaat uit van drie niveaus waarop organisaties en mensen opereren: wat je doet, hoe je het doet en waarom je het doet.

De stelling is dat meestal de derde vraag onderbelicht blijft en daarmee écht succes uitblijft. Studenten worden uitgedaagd om na te denken over hun eigen positionering en profilering en hierbij soms ook behoorlijk uit hun comfort zone te komen. Het panel vond dit een zeer waardevolle (onderwijs)benadering bij een belangrijk vraagstuk.

Studiebegeleiding

Het panel heeft vastgesteld dat de studiebegeleidingscomponent (SB) een belangrijke en waardevolle bijdrage levert aan de ontwikkeling van de student tot startbekwame PMT-professional. Er is veel aandacht voor alle veranderingen in het werkveld en de vraag hoe studenten straks 'competent aan de slag' kunnen gaan. SB geeft studenten onder meer handvatten bij het vormgeven van de eigen leer- en werkomgeving. In SB leren studenten om leervragen vanuit hun stage te formuleren, om op grond daarvan leerdoelen te bepalen en om een Persoonlijk Ontwikkelplan (POP) en Persoonlijk activiteitenplan (PAP) te schrijven. Ook de keuze voor minor en profilering wordt binnen SB begeleid. In twee summatieve assessments toetst de opleiding vooral de beroepscompetenties 'reflecteren en positioneren' en 'reguleren en innoveren'. Bij een formatief assessment (2e en 3e jaar) krijgt de student aan het eind van het gesprek een advies over zijn competentieontwikkeling.

Profilering

De student heeft de ruimte om zich te profileren. Studenten leren activiteiten te kiezen die passen bij de eigen professionele en persoonlijke ontwikkeling en die bijdragen aan te verwerven beroepscompetenties. Deze leeractiviteiten bieden een toevoeging op wat er in het opleidingscurriculum al wordt aangeboden (geen verdubbeling) en bieden ruimte voor een 'persoonlijk' afstudeerprofiel.

Kenmerken van de profileringscomponent

De student leert activiteiten te kiezen die passen bij de eigen professionele en persoonlijke ontwikkeling en die bijdragen aan de door hem te verwerven beroepscompetenties. Door middel van de gekozen profileringsactiviteiten verbreedt en/of verdiept de student zijn beroepskwaliteiten en geeft daarmee een eigen invulling aan zijn uitstroomprofiel.

De onderwijsinhoud is afhankelijk van de keuze van de student, maar is altijd in overeenstemming met het POP en passend bij de desbetreffende opleidingsfase. Voorbeelden van activiteiten die in de profileringscomponent ondernomen kunnen worden zijn:

- profileringscursussen volgen die door de Calo georganiseerd worden;
- extra stage organiseren voor zichzelf;
- onderzoek doen op het stageadres;
- specifieke activiteiten ondernemen om gerichte beroepscompetenties te verwerven;
- kampen organiseren en begeleiden;
- hogeschoolbrede activiteiten ondernemen.

Onderzoek

Bij standaard 1 is aangegeven dat de opleiding PMT studenten niet opleidt tot onderzoekers, maar tot PMT'ers met een onderzoekende houding die in staat zijn onderzoeksliteratuur te lezen en zelfstandig een eenvoudig onderzoek op te zetten, uit te voeren en te beschrijven. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding hier goed in slaagt. De aanbeveling van het vorige visitatiepanel om onderzoek een plek te geven is goed opgepakt: onderzoek is structureel ondergebracht in het curriculum. De opleiding heeft ervoor gekozen om onderzoek integraal in de thema's te plaatsen en ook een plek te geven in de tentamens en de integrale opdrachten van het themaonderwijs. Een uitzondering hierop zijn de twee modules in de propedeuse (Inleiding onderzoek 1 en 2). Deze heeft de opleiding ontwikkeld naar aanleiding van de evaluatie van het onderzoeksleerlint met studenten. In het tweede leerjaar leren studenten literatuur zoeken en bestuderen. Zo wordt er bij het thema 'veerkracht en stress' aandacht besteed aan het kritisch lezen van onderzoeksartikelen, gerelateerd aan veerkracht en stress, waarbij het onderzoek gericht is op samenhang tussen methodologie en het onderwerp. Ook komen zij in aanraking met diverse meetinstrumenten en participeren zij als deelnemer in onderzoek. Dit onderzoek is in samenwerking met het Lectoraat opgezet en 4e jaarstudenten voeren het uit.

In het derde leerjaar voeren studenten klein praktijkonderzoek uit als onderdeel van de integrale opdracht van het thema 'Actuele Ontwikkelingen PMT'. Na het volgen van dit thema is de student bekend met het opzetten van een eenvoudig effectonderzoek aan aanleiding van een PMT-module/ product of aantal sessies. Ook is hij bekend met actuele ontwikkelingen in het breinonderzoek en de betekenis daarvan voor PMT.

Het Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn¹⁵ speelt een belangrijke rol in de opleiding. Het onderzoek van het lectoraat heeft een duidelijke doorwerking naar de ontwikkeling van het curriculum alsmede de professionalisering van docenten en promovendi. De eigen PMT-lector is betrokken bij de opleiding, docenten en promoties en zoekt samenwerking met andere lectoraten waar vaktherapeuten aan deelnemen. Het panel wil de opleiding meegeven om te blijven professionaliseren op het gebied van onderzoek en om ook vooral met elkaar de discussie te (blijven) voeren hoe de opleiding onderzoek en onderzoekend vermogen invulling wil geven in de directe toekomst; overigens zonder dat er sprake zal zijn van tijdrovende en majeure veranderingen.

De opleiding doet veel aan professionalisering ten aanzien van onderzoek in de brede zin van het woord. Alle leden van de kenniskring geven masterclasses onder hun onderzoek. Zo gaf een van de leden het voorbeeld van een masterclass over meetinstrumenten en evaluatie van die meetinstrumenten. Deze masterclasses zijn toegankelijk voor PMT-studenten en –docenten, maar ook voor werkveldvertegenwoordigers en alumni. Afgelopen jaar is er verder een korte cursus statistiek voor opleidingsdocenten PMT ontwikkeld. Ook is er sprake van de ontwikkeling van een verdiepingscursus statistiek en data-analyse voor geïnteresseerde 4^e jaars PMT-studenten (blended: combinatie van afstandsleren en face-to-face onderwijs). Een nieuwe ontwikkeling is dat vanuit de opleiding en het lectoraat een bijdrage wordt geleverd aan een digitaal platform met kennis over en toepassing van de effecten van beweging op het brein en daarmee op de cognitieve capaciteiten en psychische gezondheid.

Internationale oriëntatie

Alle studenten komen in de opleiding in aanraking met de internationale facetten van PMT. De opleiding kiest er echter voor om internationaal onderwijs niet verplicht te stellen maar, bijvoorbeeld via de minor '*sport, therapy for empowerment*' of een Summer school, deel te laten uitmaken van keuzeonderwijs. Ook is er binnen de opleiding de mogelijkheid tot een Erasmus Exchange met Denemarken en Zwitserland en studentenuitwisseling met Duitsland, Spanje, Zwitserland, Frankrijk en Portugal. Buitenlandse stages van studenten worden zeer goed ondersteund.

Het panel vindt dit goed, maar is ook op zoek gegaan naar de vraag waar studenten met internationalisering in het reguliere programma te maken krijgen. Het panel heeft een aantal mooie voorbeelden gehoord van modules waarin expliciete aandacht is voor een internationale oriëntatie en/of interculturele competenties. Zo is er in jaar 4 het thema 'De 'Ander en Ik'. In deze onderwijseenheid wordt de aandacht van reflectie op het eigen denken, voelen en handelen verlegd naar de 'Ander'. Wat betekent de andersheid van de Ander in een therapeutische context? Hoe om te gaan met de grote diversiteit in de samenleving? Vanuit verschillende invalshoeken wordt de zoektocht naar de Ander ingezet: ethisch, groepsdynamisch, vanuit aandacht voor culturele, maatschappelijke diversiteit en seksualiteit. Ook heeft het panel vastgesteld dat een aantal in het buitenland ontwikkelde en onderzochte PMT-methodes hun weg vinden naar het Nederlandse onderwijs.

¹⁵ Het lectoraat richt zich op onderzoek naar psychomotorische therapie, haar werkende mechanismen en effectiviteit en, meer in het algemeen, op de werkzaamheid van bewegings- en lichaamsgerichte interventies. Het lectoraat maakt deel uit van het Kenniscentrum Bewegen en Educatie en is verbonden aan de Bachelor en Master PMT-opleidingen.

Diverse studenten werken via het Ambulatorium bijvoorbeeld met G-fipps¹⁶ op basisscholen in de regio en verrichten afstudeeronderzoek naar de effectiviteit.

Docenten

De opleiding wordt gedragen door een enthousiast, gedreven en hoog – over de volle breedte van het vakgebied – gekwalificeerd team (96% van het team bezit een mastergraad). Het team is gericht op actuele ontwikkelingen. Er is een vanzelfsprekende ‘blik naar buiten’; ook aangaande ontwikkelingen in het buitenland. Zo heeft de opleiding, via een docent, zitting in het bestuur van het Europees Forum Psychomotricity (EFP), bezoeken docenten internationale congressen en nemen ze deel aan docentuitwisselingen. Circa de helft van de docenten is zelf als PMT’er werkzaam in reguliere dan wel nieuwe werkvelden. De meeste andere docenten hebben jarenlang in de diverse werkvelden als PMT’er gewerkt. Een deel van de docenten heeft een actieve plek binnen de PMT-kenniskring. Men publiceert in o.a. het FVB vakblad.

De opleiding weet ten aanzien van de professionalisering van docenten een mooie balans te vinden tussen wat kan/mag en wat moet. Docenten hebben recent bijscholing over onderzoeksvaardigheden, aangeboden door het Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn, gevolgd. Alle studiebegeleiders zijn opgeleid en gecertificeerd. Alle supervisors staan ingeschreven in het register supervisors van de LVSC¹⁷. De opleiding streeft ernaar – en dit lag ten tijde van de audit goed op schema – dat alle moduleverantwoordelijke docenten (examinatoren) voor de zomer van 2017 de Basiskwalificatie examinering (BKE) hebben voltooid. Twee docenten starten komend jaar met de Seniorkwalificatie examinering (SKE).

Docenten ervaren de werkdruk als stevig, maar deze is bespreekbaar, zowel onderling tussen de docenten als naar het managementteam. Bij het managementteam staat de kwestie op de agenda en door het voeren van onder meer inzet- en roostergesprekken houdt het management de vinger aan de pols. Positief signaal is dat de uitval heel gering is. Het panel wil de opleiding op het hart drukken om het onderwerp te blijven adresseren, zeker gezien het intensieve onderwijsconcept waar de opleiding voor gekozen heeft – de toetsing en coaching vergt veel tijd en energie van de opleiders en verantwoordelijken – en de veranderingen in het werkveld waar de opleiding een antwoord op moet bieden.

Studenten zijn erg positief over (de kwaliteit van) de docenten. Ze geven aan dat de docenten een echte voorbeeldfunctie vervullen. Ze waarderen de praktijkgerichtheid en de hulpbereidheid.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn ‘state of the art’. Het panel heeft een uitgebreide, moderne en doelmatige behuizing gezien, een geëigende plek voor de PMT-opleiding, voor studenten en docenten. We noemen onder meer:

- een nieuw warmwater(therapie)bad, geschikt voor (zwem-)activiteiten met speciale doelgroepen;
- een therapieruimte met een one-way-screen,
- LAB21 waar innovatie wordt gefaciliteerd op het vlak van digitalisering (zowel didactiek van onderwijs als e-health) met als concreet voorbeeld het gebruik van Romee (een zorgrobot) door bachelorstudenten in een afstudeeropdracht waarbij de invloed van sociale vaardigheidstraining met en zonder robot bij ouderen is gemeten;
- de ‘uitleen’ waar studenten van de Calo spullen kunnen lenen wanneer deze bijvoorbeeld niet beschikbaar zijn op hun stageplaats;
- sportzalen inclusief klimwanden.

¹⁶ G-fipps is een methode om schrijfmotoriek en daaruit voortvloeiende onzekerheid te verbeteren via bewegingsoefeningen. Deze methode is ontwikkeld in Zwitserland en vertaald en toepasbaar gemaakt voor Nederland.

¹⁷ Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching

Op de opleidingscommunity PMT op sharenet staat voor de studenten alle relevante informatie over de opleiding. Vanuit sharenet is de elektronische leeromgeving (N@tschool), educator (studievoortgang) en het mediacentrum toegankelijk. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding hard werkt aan de ontsluiting van databases en aan PMT verwante bronnen, maar vaak hebben studenten alleen nog toegang tot de beperkte inhoud van de artikelen. Gezien het belang dat onderzoek voor het vakgebied heeft en de impuls die de opleiding aan de onderzoeksleerlijn heeft gegeven, vindt het panel dat studenten de beschikking zouden moeten hebben tot 'full texts' in de bestaande wetenschappelijke databases.

De opleidingscommissie was niet bekend bij de eerstejaars, dus daar is nog werk aan de winkel. Het auditpanel heeft niettemin vastgesteld dat de commissie naar behoren functioneert; zij wordt gehoord en speelt een formele rol.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'goed', omdat de sterke opbouw van het programma en de inrichting van de onderwijsleeromgeving het voor de instromende studenten mogelijk maakt de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

De opleiding biedt een actueel en samenhangend programma aan, waarin de twaalf eindkwalificaties en de acht beroepscompetenties consequent en afgewogen zijn toegekend aan de verschillende onderwijseenheden. De wijze waarop het deeltijdprogramma tot stand komt – in gesprek met studenten inclusief de flexibele invullingsmogelijkheden – is mooi. De didactische opbouw van belevingsgerichte deelnemer naar professional die uit ervaringskennis kan putten is een sterk punt. Goed vindt het panel ook de continue leerlijn met betrekking tot supervisie waarin aandacht is voor het ontwikkelen van therapeutisch handelen en therapeutische attitude. Daarnaast wordt het ontwikkelen van een ondernemende houding sterk gestimuleerd; iets wat essentieel is gezien het arbeidsmarktperspectief van de PMT'er. De minorkeuze is zowel verbredend, verdiepend als internationaal. Onderzoeksmatig is er zeer goed tegemoetgekomen aan het advies van de vorige visitatie en is een goede onderzoeksleerlijn ontwikkeld. Dit is een compliment waard, aldus het auditpanel. Er is een dicht bij de opleiding betrokken lectoraat waarvan het onderzoek een duidelijke doorwerking heeft naar de ontwikkeling van het curriculum alsmede de professionalisering van docenten en promovendi. De opleiding wordt gedragen door een enthousiast, gedreven en hoog gekwalificeerd team en de opleidings specifieke voorzieningen zijn 'state of the art'.

Het is van belang dat de opleiding aandacht blijft houden voor de werkdruk in het team. Tot nu toe lijkt het bespreken ervan met elkaar voldoende, maar dit is wel een punt om in de gaten te blijven houden. Daarnaast zouden studenten de beschikking moeten hebben tot 'full texts' in de bestaande wetenschappelijke databases. Hier werkt de opleiding al aan. Ten slotte mag de opleidingscommissie meer exposure krijgen, zeker gezien de sterkere rol die deze commissie wettelijk gaat spelen.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Toetssysteem

Het toetsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het Toetsbeleidsplan van de Calo. In het Toetsbeleidsplan staan de uitgangspunten van het toetsbeleid voor de drie opleidingen uitgewerkt en het beschrijft hoe de opleidingen zorgdragen voor een goede kwaliteit van toetsing.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de toetsen en de beoordeling valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk zijn. Een aantal bevindingen van het panel (niet uitputtend):

- Toetsing is divers en overzichtelijk door middel van negen toetsvormen¹⁸ met afgewogen hantering van formatieve en summatieve toetsen. De opleiding waarborgt de betrouwbaarheid van toets en beoordeling door de verschillende toetsvormen op verschillende momenten toe te passen. De student dient daardoor steeds op andere wijze de aanwezigheid van kennis, vaardigheden en houding aan te tonen.
- Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding gebruik maakt van degelijke toetsboeken waarin de acht beroepscompetenties vertaald zijn in concrete gedragsindicatoren. Bij een aantal onderwijseenheden kan de relatie tussen leerinhoud en toetsing enerzijds en de toekenning van competenties anderzijds nader geconcretiseerd worden.
- Beoordelingsformats bij de toetsvormen anders dan schriftelijke tentamens zijn via de elektronische leeromgeving (N@tschool) beschikbaar voor de studenten, zodat zij vooraf helderheid hebben over de wijze van beoordelen. Ook beoordelingen, zowel formatief als summatief, worden in toenemende mate voor studenten beschikbaar gesteld door deze te uploaden in N@tschool.
- Per onderwijseenheid is één moduulverantwoordelijke benoemd die als examinerator verantwoordelijk is voor het toetsplan. Ter bevordering van kwaliteit van de toets laat de examinerator de toets vooraf controleren door een tweede docent. Aandachtspunt bij de toetsontwikkeling is volgens het auditpanel het taalgebruik in de toetsing (ook volgens de studenten). Daarnaast komt het voor dat er dubbele vragen in een tentamen zitten.
- De opleiding waarborgt de validiteit van toetsen door de aanwezigheid van een toetsontwerp per onderwijseenheid waarin de relatie gelegd wordt tussen de leerdoelen van de onderwijseenheid, de beroepscompetenties en de indicatoren waarop wordt getoetst.
- Ter bevordering van geïntegreerd en betekenisvol leren van studenten, maar ook ter verbetering van de studeerbaarheid van studenten en de werkdruk van docenten, heeft de opleiding de afgelopen jaren het aantal modules en navenant het aantal toetsvormen in het 2e leerjaar van 24 naar 14 teruggebracht met behoud van diversiteit aan toetsvormen.
- De docenten die zijn betrokken bij het ontwikkelen van toetsen, hebben een BKE-certificering behaald of zijn hiermee bezig. Aan SKE-certificering wordt gewerkt.

De meeste toetsen, en voor wat betreft eindniveau bepalende stukken alle toetsen, zijn bij deeltijd identiek aan voltijd. Een in het oog springend verschil bij de deeltijd is de toetsing van de werk(ervarings)plekken. De opleiding wil meer zicht en invloed krijgen op wat hierbinnen plaatsvindt en heeft de volgende stappen gezet: werkervaringsplekformulieren (o.a. weergave van aard en omvang werkzaamheden) dienen door leidinggevende aangeleverd te worden.

¹⁸ portfolio, assessment, beroepsproduct, schriftelijke en mondeling tentamen, vaardigheidstoets, presentatie, reflectie- of stageverslag en een scriptie

SB'ers nemen jaarlijks contact op met de werk(ervarings)plek om kwaliteit te checken en te borgen.

Afstudeerfase

Het panel heeft een aantal opmerkingen ten aanzien van de beoordeling bij het afstuderen.

- Ten eerste is de totstandkoming van het eindoordeel niet altijd transparant, omdat de ruimte voor toelichting op het beoordelingsformulier bij de afstudeeropdracht beter benut kan worden.
- Daarnaast heeft het panel vastgesteld dat de beoordelaars uitgebreide en zeer inhoudelijke feedback geven aan de student naar aanleiding van het eindgesprek. Dit vindt het panel goed, maar het is aan te raden om dit feedbackmechanisme inzichtelijk te maken voor buitenstaanders.
- Ten slotte mag de opleiding volgens het panel meer differentiëren in de beoordeling. Met andere woorden laat het verschil in niveau in de eindwerken ook daadwerkelijk tot uiting komen in het cijfer. De opleiding organiseert reeds drie keer per jaar kalibratiesessies tussen beoordelaars én begeleiders. In het verleden waren deze met name gericht op de cesuurbepaling; nu meer op de beoordeling in de volle breedte. Het panel juicht dit toe en beveelt de opleiding aan om deze sessies zeker door te zetten met aandacht voor de gewenste differentiatie in de beoordeling.

Goed vindt het panel dat bij alle werkstukken waarmee het eindniveau wordt bepaald, het 4-ogenbeleid geldt; zowel bij de toetsconstructie als bij de beoordeling. Ook is het panel te spreken over de meta-beschouwing die de opleiding heeft ingevoerd bij het eindassessment. Heel concreet toetst de opleiding bij het eindassessment niet meer alle losse beroepscompetenties – deze worden immers afdoende afgetoetst in de onderwijseenheden – maar laat ze de student een meta-beschouwing houden op zijn ontwikkeling (competenties: Observeren & Analyseren, Reflecteren & Positioneren en Conceptueel & Normatief handelen); iets wat het panel zeer passend vindt voor een startende professional PMT.

Examen- en Toetscommissie

De examencommissie (EC) heeft een eigenstandige positie bij borging van kwaliteit. De relatie en afstemming met de toetscommissie is duidelijk en de lijnen met PMT-docenten zijn kort. De EC ziet toe op de naleving van het OER en heeft tot taak de kwaliteit van de toetsing te borgen. Zo heeft zij de afstudeernota (inclusief beoordelingsprocedures en –formulieren) gecheckt op helderheid, logica en volledigheid. Ook speelt ze een belangrijke rol in de kwaliteitsborging van de examinatoren. De commissie heeft bekwaamheidseisen opgesteld voor examinatoren en wijst hen op basis daarvan aan. De rol van de stagebegeleiders bij de beoordeling is groter geworden in de opleiding PMT. De EC heeft naar aanleiding hiervan gesteld dat externe examinatoren aan dezelfde criteria moeten voldoen als de eigen (interne) examinatoren. Ook de EC had, net als het panel, geconstateerd dat de bandbreedte tussen de cijfers bij de beoordeling van de afstudeeropdrachten niet altijd overeenkomt met de bandbreedte die er daadwerkelijk is tussen het gerealiseerde niveau. De commissie geeft aan dat er een bepaalde tendens lijkt om 'veilig' te beoordelen. De reeds genoemde kalibratiebijeenkomsten moeten in studiejaar 2016-2017 de inter-beoordelaarsbetrouwbaarheid bevorderen.

De toetscommissie (TC) borgt onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie de kwaliteit van toetsen en beoordelen. De TC controleert steekproefsgewijs de kwaliteit van de toetsen en maakt dan gebruik van een format Kwaliteitscheck Toetsen. Op grond van de laatst uitgevoerde schouw op enkele eindwerken van PMT heeft de TC tevens gesignaleerd dat docenten niet altijd hun feedback invullen op de beoordelingsformulieren. De commissie heeft diverse verbeter suggesties gegeven, o.a. over de beoordelingsprocedure en over de beoordelingsformats (rubrics). De TC brengt periodiek nieuwsbrieven uit waarin collega's geïnformeerd raken over proceszaken, maar ook inhoudelijk geïnformeerd raken. Daarnaast worden er op de werkkamers toetskaarten neergelegd met daarop informatie over toetsen (tips voor gesloten en open tentamens – do's en don'ts – een rubric voor rubrics).

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het panel heeft een aantal verbeterpunten geconstateerd. Zo is er ruimte voor een meer onderscheidende beoordeling ten aanzien van de eindwerken en portfolio's. De beoordeling dient, beter dan nu het geval is, de verschillen in niveau te weerspiegelen. Aandacht is ook gewenst voor het geven van schriftelijke feedback 'op maat' bij het beoordelen via de gebruikte beoordelingsformulieren.

Ondanks de genoemde aandachtspunten geeft het panel een 'goed' op deze standaard. Met name de toetsystematiek die staat als een huis en het niveau van de toetsing dat op orde is, zijn doorslaggevend. Het panel noemde onder meer:

- de kritische houding bij de opleiding t.a.v. validiteit en betrouwbaarheid van toetsing;
- de kwaliteit van de docenten: zij zijn didactisch geschoold en zijn aantoonbaar bekwaam in het begeleiden en beoordelen van studenten;
- de procedure waarmee de kwaliteit van de stagebegeleiders is geborgd. Externe examinatoren kunnen als zodanig bevoegd worden als ze aan dezelfde criteria voldoen als de eigen examinatoren;
- de beschouwing op meta-niveau over de acht beroepscompetenties;

Vertrouwenwekkend is ook dat examen- en toetscommissie zichtbaar invulling geven aan hun kwaliteitsborgende rol. Zij zijn goed gepositioneerd, gefaciliteerd en geschoold en hebben beide duidelijke agenda's en hebben de genoemde aandachtspunten reeds op hun netvlies.

De verbeterpunten beschouwt het panel dan ook als mogelijkheden voor de opleiding PMT om zich verder te ontwikkelen.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Oordeel auditpanel

Het niveau en de inhoud van de tussentijdse toetsen vindt het auditpanel adequaat. Externe validiteit is aanwezig. De beschouwing op meta-niveau over de acht competenties is een sterkte.

Tot en met studiejaar 2015-2016 toonde de student in twee onderwijseenheden (Afstudeeropdracht en Studieloopbaanbegeleiding bachelor (eindassessment)) aan gekwalificeerd te zijn op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar, oftewel bachelor PMT'er. De Stage-bachelor is eveneens van groot belang voor het bepalen van het eindniveau en was via de Studieloopbaanbegeleiding-opdracht (SLB-III) geborgd in het portfolio. De vorm waarin en eisen waaraan eindniveau bepalende stukken moeten voldoen, is voor deeltijd identiek aan de voltijd. Voor aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel van de opleiding PMT een lijst met de afstudeerders van de afgelopen twee jaar (2014-2015 en 2015-2016). Daaruit nam het auditpanel een gestratificeerde steekproef van vijftien examendossiers met een variatie in het eindcijfer (zie Bijlage V - Lijst geraadpleegde documenten). Het panel heeft zowel afstudeeropdrachten als portfolio's bekeken.

Het auditpanel kwam bij alle dossiers die het voorafgaand aan het locatiebezoek bekeek, tot een voldoende, behoudens één twijfelgeval. Het auditpanel heeft verschillen in niveau vastgesteld in de bestudeerde scripties en portfolio's (zie ook standaard 3), maar is van oordeel dat er overall een gemiddeld aanvaardbaar hbo-bachelorniveau is gerealiseerd dat een aankomende PMT-professional laat zien die – ondanks die verschillen – een onderzoekende houding aanneemt. Studenten waren bijvoorbeeld in staat om een heldere, afgebakende vraagstelling te formuleren. De kritische reflecties in de portfolio's waren over het algemeen goed (feedback stagebegeleiders, leermomenten, professionele attitude, samenwerking, sterke punten, zwakke punten, leerpunten). Duidelijk werd dat de studenten aan het eind een adequaat therapeutisch niveau hebben bereikt (introspectie, reflectie, communicatie enz.).

Ruimte voor verbetering is er ook. Het taalgebruik in de afstudeeropdrachten en portfolio's en de wijze van rapporteren verdienen wat het panel betreft expliciete aandacht in de voorwaardelijke sfeer, dus niet zozeer in de beoordelings- en wegingssystematiek, als wel aan de vóórkant vóór de 'go'. Een tweede opmerking van het panel betreft het type onderzoek dat studenten nu uitvoeren in hun afstuderen. Studenten grijpen nu vaak terug op kwantitatief onderzoek, maar waar van toepassing kan er volgens het auditpanel ook aandacht besteed worden aan min of meer beproefde kwalitatieve onderzoeksmethoden zoals narratieve benadering, actieonderzoek en N=1 onderzoek. De opleiding is zich, in samenwerking met het lectoraat, reeds aan het oriënteren op andere typen onderzoeksmethoden, maar geeft aan dat gezien het belang aan evidentie in het werkveld (zie eerdere opmerkingen) de kwantitatieve onderzoeksmethoden veelal de meest logische keuze zijn.

Oordeel opleiding

Ten behoeve van een actuele kritische blik op de opleiding zijn diverse in- en externe audits geïnitieerd en doorlopen. Externe auditoren concludeerden in 2012 dat de eindkwalificaties op hbo-bachelorniveau zijn. Ze gaven aan dat de eindkwalificaties bovendien goed zijn geconcretiseerd.

Daarnaast is er een begin gemaakt met samenwerking / uitwisseling met de PMT-opleiding aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, met name bij het uitvoeren van vier-ogen beleid bij afstudeeropdrachten. Het panel juicht deze ontwikkelingen toe. Deze intercollegiale uitwisseling kan verder versterkt worden. Op soortgelijke wijze kunnen het werkveld en de internationale contacten verder betrokken worden.

Oordeel werkveld

De opleiding heeft pas sinds afgelopen jaar het alumnibeleid geïntensiveerd, onder andere door verspreiding van een digitale alumni-enquête. Alhoewel er wel veel informele lijnen waren, bijvoorbeeld via de studenten die de masteropleiding volg(d)en, via stageplaatsen waar alumni werkzaam zijn en via social media als LinkedIn, had de opleiding toch beperkter zicht hoe vervolgstudietrajecten verliepen, waar en hoe afgestudeerden terechtkwamen. Waardevol in dit kader is het afstudeeronderzoek dat een van de studenten heeft uitgevoerd onder alumni over de aansluiting van de opleiding op het werkveld. Relatief positief is het percentage alumni dat hierin (in sterke mate) aangeeft dat de opleiding een goede basis geeft om competenties verder te ontwikkelen (65%) en dat de onderwijsmethoden geschikt zijn voor voorbereiding op de beroepsloopbaan (84%).

Studenten geven daarnaast in het auditgesprek aan genoeg ondernemende kwaliteiten te bezitten om na vier jaar studeren een baan te zoeken in het werkveld of een baan te creëren door middel van bijvoorbeeld eigen praktijk of als zzp'er. Werkveldvertegenwoordigers geven tijdens de audit aan dat de huidige studenten PMT echt een meerwaarde hebben, bijvoorbeeld als het gaat om onderzoeksvaardigheden en Evidence Based Werken. Zij zijn in staat om zittende medewerkers op dit vlak mee te nemen.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel kon zich, behoudens één twijfelgeval, vinden in de beoordelingen van de afstudeeropdrachten en portfolio's; ook bij de cesuurgevallen. Over het algemeen ziet het panel een professional die een onderzoekende houding aanneemt en is het van mening dat er aan het hbo-bachelorniveau wordt voldaan. Er kan in de portfolio's meer aandacht uitgaan naar een zorgvuldige en kwaliteitsvolle rapportering.

Het werkveld en de alumni uitten zich positief over het niveau van afstuderen en over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. In het verder ontwikkelen van structureel alumni-beleid dient de opleiding nog een slag te maken.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De Calo beweegt; het gedachtengoed is productief en voortdurend in ontwikkeling. Ook de opleiding PMT 'beweegt'. De opleiding staat voor vele uitdagingen. In 2020 zal de psychomotorische therapie er heel anders uitzien dan zoals het ooit begonnen is. Sterker nog: van de student die in de tweede helft van dit decennium afstudeert, worden heel andere dingen verwacht dan van studenten die tussen 2000 en 2010 zijn afgestudeerd.

De grootste uitdaging is misschien wel de legitimering van het beroep zelf. Waar zit de meerwaarde van PMT? Waar kan juist een PMT'er iets betekenen? De opleiding moet zich hierbij niet alleen positioneren in het brede veld van vaktherapie - waarom PMT en niet muziektherapie of beeldende therapie? – maar ook in het bewegingsveld. Er komen in behandelingen steeds meer sport- en bewegingsarrangementen, maar niet alles is PMT. En hoe zet je je af tegen de fysiotherapeut die zich wellicht gespecialiseerd heeft in *'Body and Movement Interventions'*? En hoe veranker je de opleiding internationaal, wetende dat Nederland eigenlijk een unieke positie bezet als het gaat om PMT? En dat alles terwijl de markt verschuift en je de hete adem voelt van de zorgverzekeraar die vooral geïnteresseerd is in de evidentie (wat levert het op?).

Het auditpanel heeft overall een opleiding gezien die goed opgewassen is tegen de uitdagingen op haar pad. Sterker nog, die deze uitdagingen omarmt en ze op een goede manier vertaalt in haar onderwijs, zodat de afgestudeerden PMT'ers aan alle eisen en verwachtingen kunnen voldoen die aan hen worden gesteld.

- Het auditteam beoordeelt standaard 1 met betrekking tot de doelstellingen en eigen profilering met een 'goed'.
- Het auditteam beoordeelt standaard 2 met betrekking tot het programma, het personeel en de voorzieningen ook met een 'goed'.
- Het auditteam beoordeelt standaard 3 met betrekking tot het toetsen en beoordelen met een 'goed'.
- Het auditteam beoordeelt standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau met een 'voldoende'.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'voldoende' voor de hbo-bacheloropleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie van Windesheim.

6. AANBEVELINGEN

Het auditpanel wil de opleiding een aantal aspecten ter overweging meegeven.

Positie en profiel

Samenwerking met de andere vaktherapeutische beroepen

Innovatiekracht tonen om alle veranderingen het hoofd te bieden en het tegelijkertijd helder en zichtbaar houden van de vaktherapeutische beroepskern; dat is een van de grootste uitdagingen van de opleiding. Het panel heeft tijdens de audit met de opleiding het vraagstuk verkend in hoeverre de vaktherapeutische opleidingen niet meer als één gezicht naar buiten kunnen treden. De gezamenlijke inspanning van de verschillende opleidingen om te komen tot het in 2016 verschenen landelijk domeinprofiel Vaktherapeutische beroepen is een mooie stap. Het panel denkt dat er nog meer te winnen valt – zeker als het gaat om het vergroten van de herkenbaarheid van de vaktherapeutische beroepen in totaal voor de buitenwereld – en vindt dat verdere en concrete samenwerking met de andere vaktherapeutische beroepen nog meer de focus mag krijgen. Het spreken van een gemeenschappelijke taal en het gezamenlijk optrekken ten aanzien van belangenbehartiging zijn onderwerpen waaraan in de laatste jaren vanuit de FVB en het LOO veel aandacht is besteed. Ook werkveldpartners zoals zorgverzekeraars en koepelorganisaties hebben deze stap herkend. Van belang is aandacht voor samenwerken *zonder* de eigen sterkte te verliezen ofwel “verbinden zonder te verwateren”, zoals een van de gesprekspartners tijdens de audit het mooi verwoordde. Wat de vaktherapeutische beroepen verbindt, zou een invalshoek kunnen zijn om de eigen vooruitgeschoven positie ten opzichte van de andere beroepen verder vorm te geven.

Positionering in het bredere bewegingsveld

Eerder gaf het panel aan dat een van de uitdagingen van de opleiding is dat zij zich niet alleen moet positioneren in het brede veld van vaktherapie, maar ook in het bredere bewegingsveld. Ook in het bredere veld van bewegen kan de opleiding kijken wat haar nu verbindt met andere opleidingen en/of beroepen en nagaan of zij daar nog iets in kan betekenen. Dekkende terminologie is in een zich ontwikkelend werkveld een zoektocht. Het panel wil de opleiding stimuleren om voorbij de ‘psychomotorische therapie’ te kijken en vooral ook te kijken naar internationale ontwikkelingen die een link hebben met PMT, maar hier in Nederland niet direct als PMT worden gezien. Internationaal gehanteerde termen als ‘*mind-body interventions*’, ‘*body awareness therapy*’, en ‘*exercise*’ kunnen zinvolle denkrichtingen bieden om overstijgend naar PMT te kijken. Met het verbreden van een blik stimuleer je tevens dat studenten ook werk kunnen creëren.

Een aandachtspunt kan zijn om te specificeren met welke indicaties de psychomotorisch therapeut aan de slag kan. M.a.w. wat zijn de indicaties waarvoor een cliënt zich tot de psychomotorisch therapeut kan richten? Volgens het auditpanel kunnen deze verder geconcretiseerd worden in de toekomst. Dergelijke indicaties bieden dan tevens weer handvatten voor onderzoeksopties. Indien bewegingsactivering een indicatie is – dit komt immers aan bod in het themagericht onderwijs ‘Motivatie en Activiteit’ in jaar twee – dan lijkt er, aldus het auditpanel, geen enkele twijfel omtrent de meerwaarde van de psychomotorische therapie in de multidisciplinaire behandeling.

Internationale positie

Het inbedden van de opleiding in bestaande internationale denkkaders, ook trans-disciplinair, biedt sowieso kansen volgens het auditpanel. De theoretische nadruk ligt momenteel met name op de Nederlandstalige literatuur. Er is echter voldoende tot veel evidentie voor heel wat methoden die binnen de psychomotorische therapie gehanteerd worden: zowel internationaal als trans-disciplinair (denk bijvoorbeeld aan *exercise literature*, *yoga literature*, *mindfulness-based stress reduction literature*).

De opleiding kan deze wetenschappelijke onderbouwing van haar opleiding meer uitdragen en hiermee een waardevolle bijdrage leveren aan de legitimering van psychomotorische therapie in het zorglandschap.

Onderzoek

Het Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn is bezig met de verdere ontwikkeling van onderzoek naar '*Evidence based practice*' en '*Practice based evidence*'. Het lectoraat heeft een eigen onderzoeksagenda en wil daarnaast intensiever samenwerken met andere lectoraten van vaktherapeutische beroepen aan onderzoek naar PMT en andere vaktherapeutische interventies en methodieken. Het auditpanel juicht dit toe. Het panel wil daarnaast blijvende aandacht vragen voor de internationale onderzoekontwikkelingen.

Ten aanzien van onderzoeksvaardigheden is aandacht gewenst voor ondersteuning voor het 'openen van het conceptuele niveau bij de doeners' onder de studenten. Er lijkt behoefte te zijn aan een concreet observatie-instrumentarium dat voor de beginnende student handvatten kan bieden. Het panel kan zich voorstellen dat er een lijst wordt opgesteld met assessment tools die de psychomotorisch therapeut zich eigen zou moeten maken. Dergelijk instrumentarium kan concrete testen, observatie-tools en vragenlijsten omvatten die dan weer gebruikt kunnen worden in de observatieverslagen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Windesheim hbo-bacheloropleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie voltijd en deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II

Programma, werkwijze en beslisregels

Programma opleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie – Christelijke Hogeschool Windesheim

Varianten: voltijd en deeltijd

Locatie: Zwolle – Campus 2-6 Datum locatiebezoek: 12 december 2016

Overzicht panelleden

Naam	Rol
Dhr. Drs. W.G. (Willem) van Raaijen	Voorzitter
Mevr. Drs. H.A. (Henriëtte) Visser	Lid
Dhr. Dr. D. (Davy) Vancampfort, PhD, PT	Lid
Mevr. C.C. (Carlijn) Hendriks	Studentlid
Mevr. D.P.M. (Daniëlle) de Koning MSc	Secretaris

Programma

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.00 – 8.15	X190	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.15 – 09.00	X190	Vooroverleg auditpanel	- vooroverleg - bestudering documenten ter inzage
09.00 – 09.45	X190	Opleidingsmanagement (start met 5 minuten pitch) Bert Meijer Robert Agelink Thomas Scheewe Luuk Sietsma Ad van de Ven	<i>Kennismaking MT en vaststellen agenda</i> - eigenheid opleiding / positionering & profilering - ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld - internationale oriëntatie - onderzoeksdimensie
09.45 – 10.00	X190	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
10.00 – 10.30	Z003 en Z004	Ambulatorium / (stage)praktijk meemaken Beschikbaar voor toelichting: Pim Hoek Pauline Fellingner	- ervaren van stagecontext via leerwerkplek ambulatorium (d.m.v. spiegelruimte)
10.30 – 11.00	X190	Verkennen posters en lesmateriaal door auditpanel	- bestudering documenten ter inzage -
11.00 – 11.30	X190	Interactieve gespreksronde docenten a.d.h.v. posters en lesmateriaal Aanwezig voor toelichting en vragen zijn: Fred Dijk	- curriculum(overview) - themagericht onderwijs - studiebegeleiding - stage (major)

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen																																				
		Paul Verschuur docent, leerlijnverantwoordelijke regulerend, onderwijsconcept Windesheim Linda Vrieling docent, revalidatie, minor Aangepast sporten Cor Niks docent, internationalisering, digitalisering Gerald Riedstra docent, o.a. themagericht onderwijs, methodieklijn, minor Bas Dopheide docent, o.a. nieuw leerlint ondernemen Pim Hoek docent, o.a. kwartiermaker ambulatorium, o.a. nieuw leerlint ondernemen Thomas Scheewe hogeschoolhoofddocent	<ul style="list-style-type: none"> - minoren - ondernemen(de) houding - leer-/werkplek ambulatorium 																																				
11.30 – 12.00	X190	Gespreksronde docenten Martin van den Blink docent, supervisie en vaardighedenleerlint, m.n. basis en gevorderde fase Corien Clermont docent, themagericht onderwijs, m.n. basis en gevorderde fase Annelee Mataheru supervisie, lichaamsgerichte methodieken, m.n. bachelorfase Thea Tiemersma docent, supervisie, vaardighedenleerlint, minor, m.n. basis en gevorderde fase Maurits Uijting docent, coördinator deeltijd, o.a. vaardigheden- en reflectieleerlint, m.n. bachelorfase Sandra Verbeeten leerlijnverantwoordelijke conceptuele leerlijn, voorzitter opleidingscommissie (OC), onderzoeksleerlint, theorievakken in alle fasen	Overige onderwerpen. Denk aan: <ul style="list-style-type: none"> - relatie docenten vakgebied – beroepenveld - eigen deskundigheid(sbevordering) docenten - toetsen en beoordelen - borging niveau 																																				
12.00 – 12.30	X190	Lunch auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage 																																				
12.30 – 13.15	X190 + diverse ruimten	Open spreekuur Materiaalinzage Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen/lessituaties (S-gebouw en Z-gebouw, optioneel therapiebad, lab21, mediacentrum en repro)	<ul style="list-style-type: none"> - bestudering documenten ter inzage - verificatie opleidingsspecifieke voorzieningen - bezoek specifieke lessituatie 																																				
13.15 – 14.00	X190	Studenten <table border="1"> <thead> <tr> <th>Naam</th> <th>leerjaar</th> <th>voltijd</th> <th>vooropleiding</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Maaïke Blom</td> <td>1^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>HAVO</td> </tr> <tr> <td>Elbeth Bos</td> <td>2^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>VWO</td> </tr> <tr> <td>Eline ten Pas</td> <td>3^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>HAVO</td> </tr> <tr> <td>Wouter Hooijdonk</td> <td>3^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>MBO</td> </tr> <tr> <td>Michelle Machielsen</td> <td>4^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>HAVO</td> </tr> <tr> <td>Emma-Sophie Kommers</td> <td>4^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>HAVO</td> </tr> <tr> <td>Loes Huising</td> <td>3^e jrs</td> <td>deeltijd</td> <td>21+ toets</td> </tr> <tr> <td>Pleun Lange (lid OC)</td> <td>3^e jrs</td> <td>voltijd</td> <td>MBO</td> </tr> </tbody> </table>	Naam	leerjaar	voltijd	vooropleiding	Maaïke Blom	1 ^e jrs	voltijd	HAVO	Elbeth Bos	2 ^e jrs	voltijd	VWO	Eline ten Pas	3 ^e jrs	voltijd	HAVO	Wouter Hooijdonk	3 ^e jrs	voltijd	MBO	Michelle Machielsen	4 ^e jrs	voltijd	HAVO	Emma-Sophie Kommers	4 ^e jrs	voltijd	HAVO	Loes Huising	3 ^e jrs	deeltijd	21+ toets	Pleun Lange (lid OC)	3 ^e jrs	voltijd	MBO	<ul style="list-style-type: none"> - aansluiting - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studiebegeleiding - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen
Naam	leerjaar	voltijd	vooropleiding																																				
Maaïke Blom	1 ^e jrs	voltijd	HAVO																																				
Elbeth Bos	2 ^e jrs	voltijd	VWO																																				
Eline ten Pas	3 ^e jrs	voltijd	HAVO																																				
Wouter Hooijdonk	3 ^e jrs	voltijd	MBO																																				
Michelle Machielsen	4 ^e jrs	voltijd	HAVO																																				
Emma-Sophie Kommers	4 ^e jrs	voltijd	HAVO																																				
Loes Huising	3 ^e jrs	deeltijd	21+ toets																																				
Pleun Lange (lid OC)	3 ^e jrs	voltijd	MBO																																				

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
		Esther van der Steeg lid examencommissie, docent RVT PMT Dieneke Jol lid toetscommissie, docent RVT PMT	beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
14.45 – 15.00	X190	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage - bepalen pending issues
15.00 – 15.45	X190	Alumni / Werkveldvertegenwoordiging Peter Gerritsen psychomotorisch therapeut, alumnus (2000), stagebegeleider Martin Hoogvliet psychomotorisch therapeut, stagebegeleider, tot recent bestuurslid beroepsvereniging NVPMT Roland Net psychomotorisch therapeut, alumnus (2009), stagebegeleider Michiel Koenen psychomotorisch therapeut, alumnus (2003), lid Veldadviescommissie (VAC) Marco Mulder psychomotorisch therapeut, lid VAC, stagebegeleider Janine van der Broek psychomotorisch therapeut, alumnus (2016)	<u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding <u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - gerealiseerd niveau
15.45 – 16.30	X190	(Interactieve) gespreksronde Lectoraat en onderzoeksleerlint Aanwezig voor eventuele toelichting en vragen zijn: Jooske van Busschbach lector Bewegen, Gezondheid en Welzijn Mia Scheffers promovenda, lid kenniskring Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn Tina Bellemans docent en promovenda, lid kenniskring Lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn, docent Sandra Verbeeten docent onderzoeksleerlint, leerlijnverantwoordelijke conceptueel Esther van der Steeg docent onderzoeksleerlint	<u>Gespreksonderwerpen:</u> - onderzoek lectoraat - samenwerking lectoraat en bacheloropleiding - onderzoeksleerlint
16.30 – 16.45	X190	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	- (indien van toepassing)
16.45 – 17.30	X190	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
17.30 ¹ – 18.00	X190	Terugkoppeling	

¹ Toehoorders beschikbaar vanaf 17.15u

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding(en) is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs' van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de varianten voltijd en deeltijd.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn 'beoordeling eindwerken'.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de betreffende opleiding(en) voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft het volgende palet van eindwerken bekeken¹⁹:

Aantal	Studentnummer	Variant
Afstudeeropdrachten		
1	s1044580	voltijd
2	s1046307	voltijd
3	s1015644	voltijd
4	s1035987	voltijd
5	s1018305	voltijd
6	s1049798	voltijd
7	s1046485	voltijd
8	s1055426	voltijd
9	s1052086	deeltijd
10	s1068282	deeltijd
Portfolio's		
11	s1046076	voltijd
12	s1045572	voltijd
13	s1055426	voltijd
14	s1035987	voltijd
15	s1068282	deeltijd

¹⁹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep: HBO Bachelor Vaktherapie

Samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemd cluster zijn ingezet.

Commissielid	Rol (voorzitter / lid / student-lid / coördinerend secretaris / secretaris ^[1] / logistiek)	Deskundigheden						Hobéon		NQA		AeQui	
		Vakinhoud	Internationaal	Onderwijs en toetsing	Werkveld	visitatie-/ audit	Studentzaken	Hogeschool Utrecht	Windesheim	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	Hogeschool Zuyd	Stenden Hogeschool	Hogeschool Ledien
Blomen	Voorzitter					X		X					
Van Raaijen	Voorzitter					X			X				
Delnooz	Voorzitter			X		X				X			
Feith	Voorzitter	X		XT	X	X				X	X		
Van Aalst	Voorzitter					X						X	X
Mathijsen	Lid			XT				X					
Hoenselaar	Lid	X	X	X	X			X					
Hilderink	Lid	X		XT	X	X					X	X	
Visser	Lid	X		XT	X	X			X	X		X	X
Vancampfort	Lid	X	X	X	X				X				
Berman	Lid	X	X	X	X	X				X		X	X
Vieselman	Student					X		X				X	
Hendrikkx	Student					X			X				
Van Heck	Student					X					X		
Schalekamp	Student					X				X			
Vriesema	Student					X							X

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijvingen
Dhr. drs. W.G. van Raaijen	De heer Van Raaijen is partner bij Hobéon en veelvuldig betrokken geweest bij audits, waaronder accreditatieaudits.
D. Vancampfort, PhD, PT	De heer Vancampfort is fysiotherapeut en psychomotorisch therapeut met klinische onderzoekservaring op het gebied van gedrags-, eet- en psychotische stoornissen. Hij is post-doctoraal onderzoeker en lector aan de KU Leuven (Departement Revalidatiewetenschappen)
Mevr.drs. H.A. Visser	Mevrouw Visser was tot 2013 hogeschooldocent theorie en methoden voor de opleiding Creatieve Therapie bij de Hogeschool Utrecht. Daarnaast was zij docentonderzoeker bij het kenniscentrum Sociale Innovatie, Hogeschool Utrecht.
Mevr. C.C. Hendrikkx	Mevrouw Hendrikkx is vierdejaars student Psychomotorische Therapie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

^[1] N.B.: De secretaris en/of logistiek coördinator is geen lid van het panel.

Op 17 oktober 2016 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie van Christelijke Hogeschool Windesheim onder het nummer 005076.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl